

1 Vittnen sökes!

3:e söndagen under Påsktiden

1. Vittnesbörd - antropologisk

Ett vittne har en viktig funktion! Man blir vittne när man har sett eller upplevt något som andra inte har sett eller upplevt. Det vet vi från alla möjliga deckare och kanske också från det verkliga livet om vi skulle vara tvungna att lämna ett vittnesmål hos polisen.

Men den här juridiska eller kanske även empiriska meningen uttömmar inte vår vardagliga användning av ordflåtan "vittna – vittne - vittnesbörd". Men vi kan enligt min åsikt upptäcka en dimension till. Och då börjar vi med en antropologisk observation: Att bära falskt vittnesbörd är i nästan alla kulturer och moraliska system ett mycket allvarligt fel - en lögn i hjärtat av sanningen. Positivt kunde man säga det så här: ett vittne, om han bestämmer sig för att bära vittnesbörd (och inte bara stannar tyst, förstås) inte bara tala om sanningen, utan han engagerar sig och inblandar sig själv. Vittnet kan till och med bli en martyr (med all försiktighet, eftersom inte alla som kallas för martyrer dog för en rättvis sak – tänk bara på självmordterrorister). Men det är den franske filosofen Paul Ricoeur som säger det så: "Ett vittne är en person som identifierade sig med en rättvis sak, oavsett det som massorna och de stora säger och är redo att även riskera sitt liv för denna sak." Jag skulle vilja betona att vår reflexion befinner sig fortfarande på det rent antropologiska planet och redan här har vi hittat en väldigt djup förståelse av att vara vittne: ett vittne stannar inte oberörd, ett vittne blandar sig i, ett vittne riskerar också något. Och det är det som vi kan känna igen från så gott som alla deckare, när det enda vittne blir förföljt och måste gömma sig.

2. Vittnesbörd - teologisk

Men nu, i dagens evangelium, är det Jesus som säger till sina lärjungar: "Ni är vittnen till allt detta!" Och precis här lämnar vi vårt vardagliga språkbruk. Den uppståndne Jesus ger ordet "vittne" en ny betydelse. Och den här kristna meningen har minst tre aspekter:

För det första: Ett vittne är nu inte mer vem som helst som slumpvis har sett eller upplevt något, utan Jesus själv ger lärjungarna förmågan och uppdraget att vittna om allt detta. En gång till är det viktigt att det är frälsningens indikativ som har rang före imperativen. Och precis därför säger Jesus "Ni är vittnen" och inte "ni bör vara vittnen", men det här vittnesbördet om Jesus blir ju något som lärjungarna varken kunde eller ville tala om. För det andra: vittnet vittnar inte om isolerade eller slumpmässiga fakta, utan "om allt detta" som hände med Jesus: hans liv, död och uppståndelse. Det här vittnesbördet talar alltså om en radikal mänsklig erfarenhet, som gäller för hela människosläktet och för

alla människors skull! Och för det tredje: det kristna vittnesbörd är en oavbruten följd av vittnen som började med Jesus som bar vittnesbörd om Fadern, följd av lärjungarna som vittnade om Fadern och Sonen genom den helige Anden och slutligen är det vi som är vittnen om allt detta. Den här kedjan av vittnen kunde vi också jämföra med en fackla vars eld lyser upp världen och som överlämnas genom tiderna till dig och mig.

3. Elden som tänder upp andra eldar

Men hur kan vi göra det, att vittna om Jesus i vår tid och under dessa sekulära villkor? Det första och viktigaste är att vi verkligen vittnar! Det betyder att när det kommer till att vi talar om tro, borde vi inte göra det på ett mästrande sätt, utan genom att tala om vad vi har upplevt med Jesus eller upplever idag. Det är just det som andra är intresserade av! Även om det är också viktigt att fundera kring tron och känna kyrkans lära, skulle vi dock inte gömma oss bakom böcker, kloka formuleringar eller rapporter från andra, utan vi skall tala om det som Jesus själv tröstade oss med, hjälpte oss med och där vi själva upplevde Guds närvaro.

Det finns också, förstås, sådana situationer som inte behöver ord! Situationer som vårt livsexempel räcker till för att vittna om Jesus i. Men på ett generellt plan tillhör båda mitt exempel och mina ord, att bygga upp Guds rike med gärningar och att förkunna Jesu död och uppståndelse, till ett kristet vittnesbörd.

En förutsättning för det här personliga vittnesbördet är visserligen att vi själva brinner för vår tro! Hur kan jag beröra andra människor, om jag själv inte är berörd? Hur kan jag överlämna trons, kärlekens och hoppets fackla, om jag själv inte brinner?

Kära systrar och bröder, vi skall vara en andlig eld som tänder upp andra eldar! Det är kallelsen som alla kristna har och skall förverkliga! Men, kunde någon fråga, vad är det som jag kan göra när mitt hjärta inte mer brinner, eftersom jag glömde min trosentusiasm någonstans på vägen. Då kan du be med hela kyrkan - särskilt i denna tid mellan påsk och pingst: "O du helige Ande, kom, uppfyll dina troendes hjärtan och tänd i oss din kärleks eld."

Men innan jag slutar min predikan, måste jag säga en sak till: Om vi verkligen blir mer och mer vittnen, det vill säga, om vi mer och mer blir elden som tänder upp andra eldar, så skulle vi veta att det kommer att finnas olika reaktioner: glädje, tacksägelse men också ogillande och avböjande. Ett vittne riskerar sig själv. Men den här risken lönar sig, ty vi är inte vittnen för en bra sak, utan för vägvisaren till livet, han som genom döden trampade på döden och skänkte livet åt världen. Och vi, vi är vittnen om allt detta. Amen.

Marc-Stephan Giese SJ